

Dno VAASA/869/12.06.00/2022

Kriterierna för val till språkbud inom småbarnspedagogiken

Nämnden för fostran och undervisning	30.9.2020	65
Nämnden för fostran och undervisning	26.10.2022	75
Nämnden för fostran och undervisning	7.12.2022	86

Direktören för småbarnspedagogik Anne Savola-Vaaranieni, tfn 325 2660, anne.savola-vaaranieni(at)vasa.fi

En arbetsgrupp tillsattes för att utreda valkriterierna för språkbud och engelskspråkig undervisning och till den hörde direktören för småbarnsfostran Anne Savola-Vaaranieni, språkbudslärare Sarita Houtsonen, daghemsföreståndare Mia Jokipii, servicechef Maria Karvonen, områdesrektor Johanna Olsson, rektor Britt Kaskela-Nortamo, ledamot i nämnden för fostran och undervisning Laura Linna-Välimäki, ledamot i nämnden för fostran och undervisning Eva-Maria Strömsholm, förvaltningssekreterare Katri Kannasto (sekr.)

Kriterierna för språkbudet är från år 2015, endast vad gäller den engelskspråkiga undervisningen har uppdateringar gjorts år 2018. Från språkbudet är det ett kontinuum efter småbarnspedagogiken till den grundläggande utbildningen. Språkbudet och småbarnspedagogiken på främmande språk/engelskspråkig undervisning är frivilliga och familjens eget val.

Kriterierna stämmer inte längre till alla delar till exempel det att vårdnadshavarna förbinder sig att fortsätta i språkbudsundervisning vid övergången till den grundläggande utbildningen. Kunskaperna i engelska för de barn som sökt till grundläggande utbildning på främmande språk och på engelska testas. Även språkkunskaperna i finska kartläggs med språktest bland de barn som sökt till engelskspråkig undervisning. Dessutom är elevplatserna till den engelskspråkiga undervisningen färre än antalet sökande (23 undervisning på främmande språk/23 engelskspråkig undervisning).

Inom småbarnspedagogiken finns för tillfället mindre platser än inom den grundläggande utbildningen. Det är viktigt att barnet deltar i småbarnspedagogikens språkbud/småbarnspedagogik på främmande språk under två års tid för att barnet ska få tillräcklig beredskap att övergå till den grundläggande utbildningen.

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om barnets plats inom småbarnspedagogiken och t.ex. övergång till språkbud. Språkbudsansökan borde lyftas fram som den primära ansökan, fastän vårdnadshavarna efter den här ansökan skulle fylla i ännu en ny ansökan t.ex. till ett servicesedelsdaghem. Kölistans giltighetstid borde förkortas så att den är i kraft till början av förskoleundervisningsåret.

Om barnet är inom småbarnspedagogiken rekommenderas att vårdnadshavarna diskuterar med barnets nuvarande grupps lärare inom småbarnspedagogik om dennas uppfattning om vilka förutsättningar barnet har med tanke på en ansökan till språkbud. De vårdnadshavare, vars barn har varit i hemvård, har möjlighet att diskutera med språkbudsläraren eller daghemsföreståndaren.

Då ett eventuellt behov uppstår, förutsätts att vårdnadshavarna förbinder sig till ett yrkesövergripande samarbete med småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, ordnande av behövliga stödåtgärder samt eventuella förändringar när det gäller fortsättande i språkbadsgruppen. Vid behov bedömer en speciallärare inom småbarnspedagogik och/eller S2-lärare barnets färdigheter.

Valkriterier för språkbadsundervisning fr.o.m. 1.1.2020:

1. Barnet bor i Vasa.
2. Barnet har finska som modersmål eller goda kunskaper i finska (stort ordförråd). Speciallärare inom småbarnspedagogik och/eller lärare i finska som andra språk observerar vid behov bl.a. barnens språkkunskaper och ger ett utlåtande om huruvida språkkunskapen är tillräcklig samt barnets förutsättningar för att övergå till språkbadsundervisning.
3. Barnets vårdnadshavares modersmål är inte svenska och svenska talas inte hemma.
4. Föräldrarna ordnar transporten till daghemmet.
5. Ifall de sökande är flera än platserna, lottas platserna ut. De barn som blir utan en språkbadsplats sätts på en reservlista enligt resultatet vid utlottningen, dvs. en kölista. Om språkbadsplatser blir lediga, fylls de enligt ordningen på kölistan. Kölistan hålls i kraft fram till 31.7 det kalenderår som barnet övergår till förskoleundervisning.
6. För ett barn kan man ansöka om en plats som första val antingen till språkbadsundervisningen i svenska eller till småbarnspedagogiken på främmande språk (engelska). Om vårdnadshavarna har sökt en plats för barnet till båda eller till en annan småbarnspedagogikverksamhet, anses ansökan till språkbadsundervisning i svenska som den primära ansökan.

Tidpunkten för granskning av att valkriterierna uppfylls är den dag då ansökningstiden går ut.

Undervisning på främmande språk, valkriterier fr.o.m. 1.1.2020:

1. Barnet bor i Vasa.
2. Undervisning på främmande språk: Barnet har finska som modersmål eller goda kunskaper i finska (stort ordförråd). Speciallärare inom småbarnspedagogik och/eller lärare i finska som andra språk observerar vid behov bl.a. barnens språkkunskaper och ger ett utlåtande om huruvida språkkunskapen är tillräcklig samt barnets förutsättningar för att övergå till språkbadsundervisning/småbarnspedagogik på främmande språk.
3. Föräldrarna ordnar transporten till daghemmet.
4. Ifall de sökande är flera än platserna, lottas platserna ut. De barn som blir utan en plats sätts på en reservlista enligt resultatet vid utlottningen, dvs. en kölista. Om platser blir lediga, tillsätts de enligt ordningen på kölistan. Kölistan hålls i kraft fram till 31.7 det kalenderår som barnet övergår till förskoleundervisning.

5. För ett barn kan man ansöka om en plats som första val antingen till språkbadsundervisning i svenska eller till småbarnspedagogik på främmande språk (engelska) eller engelskspråkig småbarnspedagogik. Om vårdnadshavarna har sökt en plats för barnet till flera eller till en annan småbarnspedagogikverksamhet, anses ansökan till språkbadsundervisning i svenska som den primära ansökan.

Tidpunkten för granskning av att valkriterierna uppfylls är den dag då ansökningstiden går ut.

Direktören för småbarnspedagogik AS-V

Antecknas för kännedom.

Beslut Föredraganden korrigerade språkbadsundervisningens urvalskriterier och urvalskriterierna för undervisningen i främmande språk så att de träder i kraft 1.1.2021.

Antecknades för kännedom.

Nämnden för fostran och undervisning 26.10.2022 75

Servicechef Maria Karvonen, tfn. 050-325 4821, maria.karvonen(at)vasa.fi

Språkbad är ett frivilligt flerspråkigt undervisningsprogram, som i regel är avsett för barn som inte har språkbadsspråket som modersmål.

Språkbadsundervisning lämpar sig för barn som har ett majoritetsspråk som modersmål, eftersom omgivningen då stöder barnens förstaspråk och kultur.

I ett lyckat språkbadsprogram är språkbadselevernars språkliga bakgrund vad gäller språkbadsspråket mycket enhetlig i början av språkbadet. Med andra ord har eleverna inga kunskaper alls i språkbadsspråket eller mycket obetydliga kunskaper. Detta både underlättar lärarens arbete och ökar elevernas inlärningsmotivation och skapar också en bra självkänsla hos eleverna, då ingen är bättre än den andra eller agerar som expert i gruppen. (Buss, Mård 1999)

Nämnden för fostran och undervisning har beslutat § 65/30.9.2020 om urvalskriterierna för språkbadsundervisning/undervisning i främmande språk.

Ett kriterium, nr 3, är att vårdnadshavarens modersmål inte får vara svenska och att det inte talas svenska hemma.

I samband med anmälan till förskoleundervisningen våren 2022 var det möjligt att ansöka om lediga förskoleplatser i det svenska språkbadet. Servicechefen gick igenom de sökande tillsammans med språkbadsdaghemsföreståndarna. Enligt befolkningsdatasystemet hade mamman till en sökande svenska som modersmål och pappans modersmål var något annat än finska eller svenska. Utgående från detta beslutades att barnet i fråga inte uppfyller språkbadsundervisningens urvalskriterier.

Vårdnadshavarna anförde besvär hos Regionförvaltningsverket över det negativa beslutet.

Regionförvaltningsverket upphävde det beslut som var föremål för omprövningsbegäran och återsände ärendet gällande en förskoleundervisningsplats för barnet i fråga till Vasa stad för att behandlas på nytt.

Vårdnadshavarna hade i sin omprövningsbegäran betonat att de använder finska hemma och inte alls svenska.

Regionförvaltningsverkets motiveringar till beslutet:

Diskriminering är förbjuden oberoende av om den grundar sig på ett faktum eller ett antagande i fråga om personen själv eller någon annan.

Enligt 10 § i diskrimineringslagen ska direkt diskriminering anses förekomma när någon på grund av en omständighet som gäller honom eller henne som person behandlas på ett ofördelaktigare sätt än någon annan har behandlats, behandlas eller skulle behandlas i en jämförbar situation. I denna situation som gäller en förskoleundervisningsplats kan barnet anses vara i en jämförbar situation med de barn som ansöker om en plats vid språkbadsundervisningen och där ingendera vårdnadshavarens modersmål är svenska. Utgående från omprövningsbegäran och bemötandet talas det inte svenska i detta barns familj och hen kan därmed inte använda och lära sig svenska hemma. Detta påstående stöds också av det att det har ansökts om en plats för barnet vid den finskspråkiga förskoleundervisningen, där Vasa stad också har anvisat en plats åt hen. På dess grunder är hen i samma situation som de barn som har ansökt om en plats vid språkbadsundervisningen och vilkas vårdnadshavarens modersmål är finska eller något annat språk än svenska. Genom det beslut med vilket barnet har förvägrats tillträde till språkbadsundervisningen på basis av det modersmål som i befolkningsdatasystemet har antecknats för hans mamma, står barnet i en ogynnsammare ställning i förhållande till övriga barn som har sökt till språkbadsundervisningen.

Enligt 8 § 1 mom. i diskrimineringslagen får ingen diskrimineras på grund av bl.a. språk.

Regionförvaltningsverket anser att det urvalskriterium som gäller vårdnadshavarens modersmål dock inte är metod i rätt proportion i en situation, där barnet inte har en faktisk möjlighet att utveckla sin svenska hemma. Därmed uppfylls inte kravet enligt 11 § 1 mom. i diskrimineringslagen om att medlen ska vara proportionerliga för att särbehandling ska ha ett godtagbart syfte. Regionförvaltningsverket anser att det beslut genom vilket barnet inte har beviljats en förskoleundervisningsplats i en språkbadsgrupp på grund av hans mammas modersmål leder till diskriminering i hans fall.

Med hjälp av olika arrangemang inom småbarnspedagogiken kunde man ordna en förskoleundervisningsplats för barnet vid språkbadet på Huvikummun päiväkoti. I Regionförvaltningsverkets beslut togs inte ställning till hur man borde ha agerat om det inte hade funnits en ledig plats.

Direktören för småbarnspedagogik Anne Savola-Vaaraniemi och servicechefen Maria Karvonen har 23.8.2022 diskuterat med juristerna Kreetta Pölönen och Jenni Mustonen,

som har fattat Regionförvaltningsverkets beslut. Juristernas ståndpunkt är att Vasa stads kriterium om modersmålet för vårdnadshavarna i en familj är fel formulerat, eftersom det är mycket svårt att verifiera huruvida det talas svenska hemma hos ett barn eller inte.

Direktören för småbarnspedagogik AS-V

Det föreslås att nämnden för fostran och undervisning ändrar urvalskriterium nummer 3 för språkbud till formen: Barnets vårdnadshavares modersmål inte är svenska enligt befolkningsdatasystemet.

Beslut Emine Ehrström föreslog understödd av Riitta Pääjärvi-Myllyaho att ärendet återremitteras för beredning så att ärendet diskuteras med stadsjuristen och det kontrolleras att urvalskriterierna är i enlighet med diskrimineringslagen.

Godkändes enhälligt.

Nämnden för fostran och undervisning 7.12.2022 86

Tf direktör för småbarnspedagogiken Maria Karvonen, tfn 050 325 4821, maria.karvonen(at)vasa.fi

Vasa stadsjurist och tf direktör för småbarnspedagogiken har diskuterat kriterierna för språkbudet.

Urvalskriteriet som gäller vårdnadshavarens eller barnets modersmål är i sig ett ändamålsenligt kriterium i urvalet för språkbadsundervisningen.

Enligt juristens tolkning förbjuds inte modersmålskriteriet i RFV:s beslut, men situationerna där kriteriet kan leda till en diskrimineringsituation måste identifieras.

Regionförvaltningsverket anser att det urvalskriterium som gäller vårdnadshavarens modersmål dock inte är rätt i en situation, där barnet de facto inte har möjlighet att utveckla svenska språket hemma.

Såväl för barnets som vårdnadshavarens del kan modersmålet som är registrerat i befolkningsdatasystemet vara ett annat än det (hem)språk som personen använder.

Tf direktör för småbarnspedagogiken MK

Det föreslås att nämnden för fostran och undervisning ändrar urvalskriterium nummer 3 för språkbud till formen:

Svenska språket ska vara ett nytt språk för barnet och ett av barnets hemspråk ska vara finska.

Beslut Godkändes.